

**Centrum pro výzkum veřejného mínění
Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.**

Jilská 1, Praha 1
Tel./fax: 286 840 129
E-mail: jan.cervenka@soc.cas.cz

Důvěra vybraným politikům v mezinárodním kontextu

Technické parametry

Výzkum:	<i>Naše společnost 2008, v08-09</i>
Realizátor:	<i>CVVM, Sociologický ústav AV ČR, v.v.i.</i>
Projekt:	<i>Naše společnost – projekt kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM SOÚ AV ČR, v.v.i.</i>
Termín terénního šetření:	<i>1. - 8. 9. 2008</i>
Výběr respondentů:	<i>Kvótní výběr</i>
Kvóty:	<i>Region (Oblasti NUTS 2), velikost místa bydliště, pohlaví, věk, vzdělání</i>
Zdroj dat pro kvótní výběr:	<i>Český statistický úřad</i>
Reprezentativita:	<i>Obyvatelstvo ČR ve věku od 15 let</i>
Počet dotázaných:	<i>1066</i>
Metoda sběru dat:	<i>Osobní rozhovor tazatele s respondentem</i>
Výzkumný nástroj:	<i>Standardizovaný dotazník</i>
Otázky:	<i>PI.2ma-mr</i>
Zveřejněno dne:	<i>22. října 2008</i>
Zpracoval:	<i>Jan Červenka</i>

V zářijovém šetření, které se uskutečnilo v rámci kontinuálního výzkumu veřejného mínění CVVM, byla respondentům položena otázka zjišťující důvěru k vybraným politikům v mezinárodním kontextu¹. Do výzkumu byly zahrnuty jak některé významné osobnosti světové politiky a aktéři významných událostí z poslední doby, včetně obou nejvýznamnějších kandidátů na post amerického prezidenta v nadcházejících volbách v USA, tak někteří nejvyšší ústavní činitelé střeoevropského regionu, mezi nimiž pro možnost srovnání nechybí ani český prezident (viz tabulka 1 na následující straně).

Na základě výsledků lze vybrané politiky rozčlenit podle dvou různých hledisek: jednak podle toho, zda a v jaké míře vůči nim převažuje kladný či záporný postoj české veřejnosti, a jednak podle toho, v jaké míře tito vesměs zahraniční politici vůbec figurují v povědomí českých občanů. Vezmeme-li v potaz nejprve ono druhé hledisko, můžeme konstatovat, že vedle českého prezidenta Václava Klause, kterého podle vlastních slov nezná pouze jeden dotázaný ze sta a jen 4 % dalších nemají na něj utvořen žádný názor, pokud jde o důvěru či

¹ Znění otázky: „Přečtu Vám jména některých politiků. U každého mi prosím řekněte, zda mu důvěřujete nebo nedůvěřujete, či neumíte posoudit. Případně zda tohoto politika neznáte. ma) Mahmúd Ahmadínedžád, mb) José Barroso, mc) Gordon Brown, md) George Bush, me) Róbert Fico, mf) Alfred Gusenbauer, mg) Lech Kaczyński, mh) Pan Ki-mun,, mi) Václav Klaus, mj) Alexandr Lukašenko, mk) John McCain, ml) Dmitrij Medveděv, mm) Angela Merkelová, mn) Barack Obama, mo) Ehud Olmert, mp) Vladimir Putin, mq) Michail Saakašvili, mr) Nicolas Sarkozy.“ Možnosti odpovědí: spíše důvěřuje; spíše nedůvěřuje; nezná; neví.

nedůvěru vůči jeho osobě, pak pouze americký prezident George W. Bush a jeho bývalý ruský protějšek a současný ruský premiér Vladimír Putin jsou na tom srovnatelně, pokud jde o známost i vyhraněnost názorů na ně, když ve výzkumu jen 1 %, respektive 3 % respondentů uvedly, že je neznají, a jen 9 %, respektive 15 % dalších na ně nemá vytvořen názor, pokud jde o důvěru či nedůvěru. V širším povědomí většiny české veřejnosti jsou z vybraných politiků nějak zapsáni ještě německá kancléřka Angela Merkelová, běloruský prezident Alexandr Lukašenko, slovenský premiér Róbert Fico, francouzský prezident Nicolas Sarkozy, současný ruský prezident Dmitrij Medveděv, polský prezident Lech Kaczyński a rovněž demokratický kandidát v letošních amerických prezidentských volbách, senátor Barack Obama. U všech těchto osobností podíl důvěry či nedůvěry dohromady převyšoval úroveň jedné poloviny a podíl těch, kdo uváděli, že je neznají, vesměs nepřekročil úroveň jedné čtvrtiny. Do širšího povědomí se z dalších pak ještě dostali gruzínský prezident Michail Saakašvili a republikánský prezidentský pretendent, senátor John McCain, i když u nich byl podíl těch, kteří je podle vlastních slov vůbec neznají, o poznání vyšší a zejména v případě Johna McCaina jen poměrně malá část lehce převyšující jednu třetinu dotázaných k němu zaujala tak či onak vyhraněný postoj z hlediska důvěry. Ostatní vybrané politiky, mezi nimiž nechyběl předseda Evropské komise José Barroso, britský premiér Gordon Brown, v poslední době často zmiňovaný prezident Íránu Mahmúd Ahmadínedžád, odstupující izraelský premiér Ehud Olmert, generální tajemník OSN Pan Ki-mun a nyní již bývalý kancléř sousedního Rakouska Alfred Gusenbauer, více než polovina dotázaných vůbec nezná.

Tabulka 1: Důvěra k vybraným politickým osobnostem (v %)

	spíše důvěřuje	spíše nedůvěřuje	neví	nezná	rozdíl +/-
Václav Klaus	62	33	4	1	+29
Angela Merkelová	45	20	19	16	+25
Barack Obama	40	15	28	17	+25
Nicolas Sarkozy	36	21	28	15	+15
José Barroso	20	10	18	52	+10
Gordon Brown	14	10	16	60	+4
Alfred Gusenbauer	3	7	12	78	-4
Ehud Olmert	6	11	17	66	-5
Róbert Fico	26	33	19	22	-7
John McCain	14	21	27	38	-7
Pan Ki-mun	3	10	9	78	-7
Mahmúd Ahmadínedžád	2	12	10	76	-10
Lech Kaczyński	20	34	25	21	-14
Michail Saakašvili	8	39	23	30	-31
Dmitrij Medveděv	12	46	22	20	-34
Vladimír Putin	20	62	15	3	-42
George Bush	22	68	9	1	-46
Alexandr Lukašenko	10	58	20	12	-48

Pozn.: Politici jsou seřazeni sestupně podle rozdílu mezi podílem důvěřujících a nedůvěřujících.

Z hlediska poměru důvěry a nedůvěry převážně příznivě hodnocenými z vybraných politiků byli Václav Klaus, Angela Merkelová, Barack Obama, Nicolas Sarkozy a José Barroso, byť zejména u posledního jmenovaného byl podíl důvěřujících již velmi nízký a dosahoval pouze jedné pětiny. Nepatrný převis

důvěřujících nad respondenty s opačným postojem se objevil ještě i u Gordona Browna, i když v tomto případě téměř tři pětiny dotázaných uvedly, že tohoto politika vůbec neznají. Podobná situace, byť naopak s mírným převisem nedůvěry se objevila v případě Alfreda Gusenbauera a Ehuda Olmerta, v o něco vyšší míře, pokud jde o rozdíl mezi důvěrou a nedůvěrou, pak i u generálního tajemníka OSN Pan Ki-muna a především u íránského prezidenta Mahmúda Ahmadínedžáda. Nevelkou převahu negativních vyjádření, ovšem při celkově nižším podílu neznajících, šetření zaznamenalo u Johna McCaina a především pak u slovenského premiéra Róberta Fica, na něhož se názory české veřejnosti značně rozcházejí. O něco větší rozdíl v neprospěch důvěřujících se ukázal u polského prezidenta Lecha Kaczyńského, převážně negativně jsou pak hodnoceni aktéři nedávného konfliktu na Kavkaze, tedy gruzínský prezident Michail Saakašvili a ruští představitelé Dmitrij Medvěděv či Vladimír Putin. Relativně nejvyšší podíl nedůvěry se v šetření objevil u dosluhujícího amerického prezidenta George W. Bushe, jehož z hlediska absolutního rozdílu mezi podíly důvěry a nedůvěry těsně překonal pouze běloruský prezident Alexandr Lukašenko.

Tabulka 2: Důvěra/nedůvěra k vybraným politickým osobnostem – srovnání (v %)

	V/2004	XI/2004	IX/2006	IX/2008
Václav Klaus	71/22	68/27	73/23	62/33
Angela Merkelová	*	*	39/14	45/20
Róbert Fico	*	*	12/32	26/33
George Bush	28/60	37/54	31/59	22/68
José Barroso	*	9/16	17/12	20/10
Lech Kaczyński	*	*	22/28	20/34
Vladimir Putin	26/47	22/58	23/55	20/62
Alexandr Lukašenko	*	7/58	8/58	10/58
Ehud Olmert	*	*	7/9	6/11

Tabulka 2 ukazuje, jak se hodnocení důvěry u některých vybraných politiků v mezinárodním kontextu vyvíjelo v čase. Oproti minulému šetření uskutečněnému před dvěma lety se zřetelně zhoršilo hodnocení zejména v případě George Bushe a Václava Klause. Určité zvýšení podílu nedůvěry se objevuje i u Lecha Kaczyńského a Vladimíra Putina. V případě Angely Merkelové je patrný nárůst jak na straně nedůvěřujících, tak i důvěřujících. Relativně lépe než před dvěma lety je hodnocen slovenský premiér Róbert Fico, určité zlepšení od roku 2004 vidíme i u José Barrosa.

V analýze jsme se poněkud podrobněji podívali na postoje k oběma kandidátům na post amerického prezidenta v konfrontaci s postojem ke stávajícímu prezidentovi, G. W. Bushovi. Ukázalo se, že lidé důvěřující prezidentu Bushovi mají výrazně častěji důvěru k republikánskému kandidátu Johnu McCainovi (32 % mu důvěřuje, 12 % nikoli) než lidé nedůvěřující, jejichž postoj je převážně negativní i vůči Johnu McCainovi (10 % důvěřuje, 27 % nikoli). U v české veřejnosti zjevně známějšího Baracka Obamy kandidujícího za demokratickou stranu se takový rozdíl, který by navíc odpovídal stranické logice, neobjevil, když mezi důvěřujícími i nedůvěřujícími prezidentu Bushovi poměrně jednoznačně převážila důvěra k Baracku Obamovi (48 % : 17 % u důvěřujících, 40 % : 16 % u nedůvěřujících).